

Unikátní stavba - dělostřelecký sklad se mění v muzeum vědy 21. století

Památkář: rekonstrukce zachránila budovu na prahu klinické smrti

(Olomouc, 9. dubna 2013) - Rozsáhlá proměna velkého dělostřeleckého skladu z roku 1857 v Korunní pevnůstce v Olomouci přišla podle odborníků „za pět minut dvanáct“. Kdyby se totiž Univerzitě Palackého nepodařilo získat peníze z evropských fondů na interaktivní muzeum vědy Pevnost poznání, historicky cenná budova v srdci města by s největší pravděpodobností nenávratně zmizela ze světa.

Stavební firma převzala bývalý vojenský sklad, do kterého řadu let zatékalo, v březnu 2012. Skutečný stav objektu odhalili dělníci až s odkrytím dřevěného bednění a provizorní lepenky na střeše. „Naskytl se nám smutný pohled na zdevastované prvky stropů a střechy napadené dřevokaznými houbami, hnilobou a dřevomorkou. Došlo k rozpadu koruny zdiva, což si vyžádalo dodatečné ztužení objektu novým železobetonovým věncem v místě korunní římsy,“ řekl stavbyvedoucí Petr Kuzma. Než se stavebníci pustili do práce, museli celý objekt vyčistit tak, aby se houbová nákaza nešířila dále. Dřevěné konstrukce, které nebyly zničené, proto postříkali desinfekčním prostředkem s obsahem aktivního stříbra.

Na místě byli od začátku také archeologové, kteří provedli kontrolní průzkum pomocí metr a půl hlubokých sond. Kromě pár předmětů po novodobých vojácích nic významného neobjevili.

Na stavbu od začátku dohlízejí pracovníci Národního památkového ústavu v Olomouci, kteří chtějí, aby byla v co největší míře zachována autenticita této nemovité kulturní památky. Proměna v moderní interaktivní muzeum vědy 21. století je proto v České republice výjimečná. „Objekt se významně uplatňuje na ploše památkově chráněné pevnosti Korunní a má přímou vazbu na městskou památkovou rezervaci. V kontextu bývalé olomoucké pevnosti se jedná o ojediněle dochovanou skladištní budovu s velmi hodnotnou dřevěnou vestavbou jednotlivých pater. Pokud by se nenašlo využití, troufám si směle tvrdit, že by v roce 2014 zůstaly stát pouze obvodové zdi. Z toho plyne jisté uspokojení památkové péče, že se podařilo budovu zachránit před smrtí,“ řekl památkář Miroslav Papoušek.

Bývalý velký dělostřelecký sklad je významným dokladem vojenské historie města – součástí barokní pevnosti vybudované v polovině 18.

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

OP Výzkum a vývoj
pro inovace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI

století. Samotný sklad vznikl o sto let později. „Velký sklad měl čtyři podlaží a umožňoval po nájezdových rampách vytažení materiálu až do třetího patra,“ řekl historik Ján Kadlec a doplnil, že v druhé polovině 19. století byly prostory Korunní pevnůstky osázeny ovocnými stromy a u Mlýnského potoka stály dřevěné budovy, které sloužily jako chemické laboratoře pro vývoj nových druhů munice.

Stavební firma musí dbát nejen na zachování historického vzhledu, ale zároveň myslet na to, že na jednotlivých podlažích budou nejrůznější interaktivní exponáty, které mají určitou hmotnost a také funkci. Například planetárium o průměru 6 metrů architekti umístili na železnou konstrukci, kterou vynáší krov. V bývalém komíně budovy vyrostle periskop pro sledování hvězdné oblohy.

„Díky dovednosti valašských řemeslníků a speciální technologii jsme vyměnili zčásti nebo úplně veškeré nosné stropní trámy. Zajímavostí je, že při výrobě jednoho trámu se musí porazit více stromů, než se najde ten pravý. Strom totiž musí mít v délce 18 metrů minimální průměr 40 centimetrů,“ vysvětlil technický ředitel stavby Petr Stuchlík. Střešní konstrukce je pokrytá německým eternitem, který barevně i plasticky věrně evokuje původní krytinu.

Stavebníci se shodují v tom, že rekonstrukce objektu je pro ně obrovskou výzvou. Stavba totiž vyžaduje velkou řemeslnou zručnost, protože je potřeba sladit původní materiály a konstrukce s těmi novodobými, jako jsou skleněné podlahy, příčky nebo prosklené výtahové šachty se schodištěm. Dělníci se také musejí potýkat s nízkou bránou, která je jediným vstupním místem do pevnosti a často komplikuje dopravu materiálů na stavbu. A to od návěsů se stropními trámy, staveništními buňkami až po domíchávače. „Práce je to opravdu mimořádná. Když se k tomu přidá historické kouzlo místa a spojí se to s budoucím využitím objektu, vzniká silné pouto a velká touha dílo zdárně dokončit a splnit sen mnoha lidí z univerzity,“ řekl Petr Kuzma.

Technické údaje o stavbě

Budova má rozměry cca 93 x 18 m a výšku po hřeben střechy cca 13,5 m. Má čtyři podlaží, z toho dvě běžná a dvě v úrovni krovu. Na střeše je obnoveno celkem 38 vikýřů, ve kterých jsou umístěna klasická střešní okna s izolačními dvojskly. V obvodových zdech je osazeno 84 kusů dřevěných rámových oken s izolačními dvojskly s tvarem tvořícím repliku původních oken. Vstup do objektu bude zajištěn dřevěnými vraty s rámovou konstrukcí a tepelně izolační výplní. Fasáda objektu bude zateplena. Na střechu bylo použito přes 2200 m² střešní krytiny z vláknocementových šablon v imitaci břidlice. Kvůli zachování pohledového spodního líce dřevěných konstrukcí krovu byla střecha zateplena nadstřešní izolací. Bylo vyměřeno cca 600 m³ dřeva a bude položeno řádově 4000 m² nových podlahových vrstev.

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

OP Výzkum a vývoj
pro inovace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI

Historie

Areál Korunní pevnůstky leží v jižní části městské památkové rezervace a je obklopený zelení Botanické zahrady a Rozária. Před stavbou pevnosti stála na tomto místě vesnička Závodí, kde žili hlavně řemeslníci, kteří pracovali s kůží – koželuhové a jircháři. Po rozhodnutí Marie Terezie o stavbě Císařsko-královské hraniční pevnosti v Olomouci musela být zbourána všechna olomoucká předměstí a na jejich místě začala v roce 1745 vznikat bastionová pevnost. Pevnost naplánovali rakouští vojenští inženýři, kteří se inspirovali francouzskou školou stavitele pevností maršála Vaubana a nizozemskou školou, která využívala nížinný terén zaplavovaný vodou. Bylo přitom potřeba mnoho pracovníků, stavěli ji vojáci i najatí dělníci a na stavbě šancí pracovali i trestanci. V roce 1757 byla stavba mohutné pevnosti dokončena a stavebníci provedli zkoušku opevnění. Zvedli stavidla a předpolí pevnosti zaplavila voda z řeky Moravy a jejích ramen. Město i pevnost byly ze tří stran obklopeny vodou a volný byl jediný přístup ze západní strany od Tabulového vrchu. Součástí opevnění byla také tzv. Korunní hradba, která byla vybudována v jižní části pevnosti a chránila záliv vytvořený hradbami a Mlýnským potokem. Za touto hradbou byla na chráněném místě postavena válečná prachárna pro uskladnění střelného prachu a munice pro případ války.

Využívání armádou

V budovách dělostřeleckých skladů i prachárny byl uložen vojenský materiál a celý prostor byl střežen vojáky, takže občané města vůbec netušili, co se skrývá za hradbami. Prostor Korunní pevnůstky sloužil armádě až do roku 1995, kdy byl předán městu Olomouci.

Pevnost poznání – interaktivní muzeum vědy

Pevnost poznání se stane prvním centrem popularizace vědy a výzkumu na střední Moravě. Vedle čtyř stálých interaktivních expozic z oblasti přírodních a humanitních věd nabídne laboratoře, dílny, ateliéry, studia a multifunkční Laudonův sál. Návštěvníci se mohou těšit na desítky unikátních exponátů, součástí muzea bude také první olomoucké planetárium. Prostory jsou rovněž určeny pro doplňkovou školní a mimoškolní činnost žáků a studentů z širokého okolí, která navazuje na řadu popularizačních aktivit probíhajících už déle než deset let pod hlavičkou PŘF UP. Celková investice na vybudování Pevnosti poznání Univerzity Palackého v Olomouci činí 150 milionů korun. Veřejnosti se areál otevře v létě 2014.

V příloze najdete:

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

OP Výzkum a vývoj
pro inovace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI

1. Raportní plán pevnosti z roku 1758
2. Stav budovy na začátku oprav
3. Vizualizace firmy Bonmot - budoucí vzhled interiéru Pevnosti poznání
4. Vizualizace budoucích exponátů /autor David Kraus/
5. Snímky dělníků na stavbě /autor Robert Mročka/

Kontaktní osoba:

Martina Vysloužilová

PR manažerka

Centrum popularizace vědy a výzkumu Pevnost poznání

Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého

17. listopadu 1192/12, 771 46 Olomouc

tel. 603 359 126

martina.vyslouzilova@upol.cz

EVROPSKÁ UNIE

EVROPSKÝ FOND
PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
INVESTICE DO VAŠÍ BUDOUCNOSTI

OP Výzkum a vývoj
pro inovace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

UNIVERZITA
PALACKÉHO
V OLOMOUCI